

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Giáo trình

KINH TẾ BẢO HIỂM

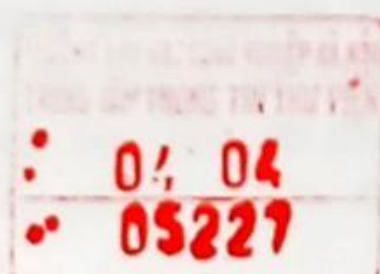
NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

Nguyễn Mạnh Cường (Chủ biên)

Nguyễn Thủy Quỳnh - Nguyễn Thị Kim Liên

Giáo trình

KINH TẾ BẢO HIỂM

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2019

LỜI NÓI ĐẦU

Sự phát triển kinh tế xã hội, cùng với đó là giá trị của cái xã hội, điều kiện sống của con người ngày một tăng lên. Tuy vậy, song song với đó là nguy cơ rủi ro về tài sản, đặc biệt là sức khỏe, tính mạng của con người ngày càng lớn và phức tạp hơn, điều đó đòi hỏi chúng ta cần có những biện pháp để đối phó hiệu quả với rủi ro. Bảo hiểm là một trong những biện pháp quan trọng đó.

Bảo hiểm không chỉ là một công cụ để quản lý rủi ro mà còn là một kênh huy động vốn cho nền kinh tế quốc dân, góp phần đảm bảo an sinh xã hội thông qua ổn định tài chính cho các cá nhân, gia đình, các tổ chức và doanh nghiệp. Với vai trò quan trọng đó, kinh tế bảo hiểm từ lâu đã trở thành kiến thức quan trọng đối với sinh viên các ngành kinh tế. Để đáp ứng yêu cầu giảng dạy, nghiên cứu và học tập, các giảng viên Khoa Quản lý kinh doanh, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội biên soạn cuốn giáo trình "**Kinh tế bảo hiểm**", cụ thể như sau:

Thạc sỹ Nguyễn Mạnh Cường chủ biên, biên soạn chương 1 và chương 2.

Thạc sỹ Nguyễn Thúy Quỳnh biên soạn chương 3, chương 5.

Thạc sỹ Nguyễn Thị Kim Liên biên soạn chương 4.

Tập thể tác giả đã rất cố gắng để giáo trình trở thành một tài liệu hữu ích và hoàn chỉnh nhất, nhưng trong quá trình biên soạn khó tránh khỏi những sai sót, rất mong nhận được ý kiến đóng góp của quý thầy cô và các độc giả để có thể hoàn thiện giáo trình hơn nữa.

Tập thể tác giả xin trân trọng cảm ơn!

TẬP THỂ TÁC GIẢ

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU.....	3
Danh mục từ viết tắt.....	9
CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ BẢO HIỂM VÀ KINH TẾ BẢO HIỂM.....	11
1.1. Rủi ro và sự cần thiết khách quan của bảo hiểm.....	11
1.1.1. Rủi ro.....	11
1.1.2. Các biện pháp đối phó với rủi ro.....	14
1.2. Sự ra đời của bảo hiểm.....	16
1.3. Khái niệm và bản chất của bảo hiểm.....	17
1.4. Vai trò của bảo hiểm.....	20
1.4.1. Bù đắp thiệt hại, khắc phục tổn thất.....	21
1.4.2. Tăng cường công tác đề phòng và hạn chế tổn thất trong nền kinh tế.....	21
1.4.3. Huy động nguồn vốn lớn để đầu tư cho nền kinh tế.....	22
1.4.4. Tăng thu cho ngân sách nhà nước.....	23
1.4.5. Tạo tâm lý an tâm trong kinh doanh, trong cuộc sống.....	24
1.5. Các loại hình bảo hiểm.....	24
1.5.1. Căn cứ vào cơ chế hoạt động của bảo hiểm.....	24
1.5.2. Căn cứ vào tính chất của bảo hiểm.....	25
1.5.3. Căn cứ vào đối tượng bảo hiểm.....	25
1.5.4. Căn cứ vào quy định của pháp luật.....	25
1.6. Đối tượng nghiên cứu của kinh tế bảo hiểm.....	26
TÓM TẮT CHƯƠNG.....	27
CÂU HỎI ÔN TẬP.....	28
CHƯƠNG 2: BẢO HIỂM XÃ HỘI.....	29
2.1. Khái niệm, tính chất, chức năng của bảo hiểm xã hội.....	29
2.1.1. Khái niệm.....	29
2.1.2. Tính chất của bảo hiểm xã hội.....	30

2.1.3. Chức năng của bảo hiểm xã hội.....	31
2.1.4. Đối tượng tham gia bảo hiểm xã hội.....	32
2.2. Quan điểm cơ bản về bảo hiểm xã hội.....	32
2.3. Hệ thống các chế độ bảo hiểm xã hội.....	33
2.4. Quỹ bảo hiểm xã hội.....	34
2.4.1. Khái niệm quỹ bảo hiểm xã hội.....	34
2.4.2. Đặc điểm quỹ bảo hiểm xã hội.....	34
2.4.3. Phân loại quỹ bảo hiểm xã hội.....	35
2.4.4. Nguồn hình thành quỹ.....	37
2.4.5. Sử dụng quỹ.....	41
2.5. Cơ quan tổ chức thực hiện.....	44
2.6. Bảo hiểm xã hội Việt Nam.....	45
2.6.1. Đối tượng tham gia.....	47
2.6.2. Quỹ bảo hiểm xã hội.....	48
2.6.3. Một số thông tin cơ bản về các chế độ bảo hiểm xã hội Việt Nam.....	50
TÓM TẮT CHƯƠNG	62
CÂU HỎI ÔN TẬP	64
CHƯƠNG 3: BẢO HIỂM Y TẾ	65
3.1. Khái niệm, đặc điểm của bảo hiểm y tế.....	65
3.1.1. Khái niệm.....	65
3.1.2. Đặc điểm.....	67
3.2. Nội dung cơ bản của bảo hiểm y tế.....	67
3.2.1. Đối tượng bảo hiểm y tế và đối tượng tham gia bảo hiểm y tế....	67
3.2.2. Nguồn hình thành quỹ Bảo hiểm y tế.....	71
3.2.2. Phạm vi bảo hiểm y tế.....	68
3.2.3. Phương thức bảo hiểm y tế.....	69

3.3. Quỹ bảo hiểm y tế.....	70
3.3.1. Bản chất, vai trò của quỹ bảo hiểm y tế.....	70
3.3.2. Nguồn hình thành quỹ Bảo hiểm y tế.....	71
3.3.3. Mục đích sử dụng quỹ BHYT.....	74
3.4. Vai trò của bảo hiểm y tế trong đời sống kinh tế - xã hội.....	76
3.5. Bảo hiểm y tế ở Việt Nam.....	78
TÓM TẮT CHƯƠNG	82
CÂU HỎI ÔN TẬP	83
CHƯƠNG 4: BẢO HIỂM THẤT NGHIỆP	84
4.1. Thất nghiệp.....	84
4.1.1. Khái niệm và phân loại thất nghiệp.....	84
4.1.2. Ảnh hưởng của thất nghiệp tới đời sống kinh tế - xã hội.....	86
4.1.3. Các biện pháp đối phó với tình trạng thất nghiệp.....	87
4.2. Bảo hiểm thất nghiệp.....	87
4.2.1. Khái niệm bảo hiểm thất nghiệp.....	87
4.2.2. Đối tượng và phạm vi của bảo hiểm thất nghiệp.....	88
4.2.3. Quỹ bảo hiểm thất nghiệp.....	90
4.2.4. Mức trợ cấp thất nghiệp.....	92
4.2.5. Mối quan hệ giữa BHXH và BHTN.....	93
4.3. Bảo hiểm thất nghiệp ở Việt Nam.....	97
4.3.1. Nội dung cơ bản của bảo hiểm thất nghiệp ở Việt Nam.....	97
4.3.2. Tổ chức bộ máy thực hiện chính sách BHTN.....	103
TÓM TẮT CHƯƠNG	105
CÂU HỎI ÔN TẬP	106
CHƯƠNG 5: BẢO HIỂM THƯƠNG MẠI	107
5.1. Khái quát về bảo hiểm thương mại.....	107
5.1.1. Khái niệm, đặc điểm của BHTM.....	107

5.1.2. Nguyên tắc hoạt động	116
5.1.3. Phân loại bảo hiểm thương mại	119
5.1.4. Hợp đồng bảo hiểm thương mại	122
5.2. Bảo hiểm tài sản	126
5.2.1. Khái quát về bảo hiểm tài sản	126
5.2.2. Một số nghiệp vụ bảo hiểm tài sản cơ bản.....	130
5.3. Bảo hiểm trách nhiệm dân sự	148
5.3.1. Bản chất, đặc điểm của bảo hiểm trách nhiệm dân sự	148
5.3.2. Bảo hiểm trách nhiệm dân sự của chủ xe cơ giới đối với người thứ 3.....	150
5.4. Bảo hiểm con người	157
5.4.1. Bản chất và đặc điểm của bảo hiểm con người.....	157
5.4.2. Bảo hiểm nhân thọ	158
5.4.3. Bảo hiểm con người phi nhân thọ	170
TÓM TẮT CHƯƠNG	173
CÂU HỎI ÔN TẬP	174
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	175